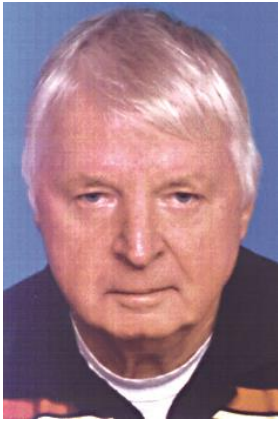

FUNDACIJA AVGUSTA KUCHARJA
Dalmatinova ulica 4
1000 LJUBLJANA

Št.: 20/2008

Datum: 5. avgust 2008

Bojan Zajc

**POROČILO O STROKOVNIH DOSEŽKIH
varnostnega inženirja Bojana Zajca,
kandidata za nagrado Avgusta Kuharja za leto 2008**

Strokovna komisija za podelitev nagrade Avgusta Kuharja za leto 2008 v sestavi predsednik komisije mag. Jurij Vidovič iz Maribora in član komisije prof. dr. Primož Gspan iz Ljubljane je pripravila poročilo o dosežkih varnostnega inženirja Bojana Zajca, kandidata za nagrado Avgusta Kuharja za življenjsko delo za leto 2008.

Strokovna komisija je svoje mnenje oblikovala na podlagi:

1. utemeljitve predloga kandidature za nagrado Avgusta Kuharja za leto 2008 za varnostnega inženirja Bojana Zajca, ki jo je 5. junija 2008 pripravilo Društvo varnostnih inženirjev Gorenjske;
2. pogovora s kandidatom dne 5. avgusta 2008 v Ljubljani;
3. razpisnih pogojev za podelitev nagrade Avgusta Kuharja za življenjsko delo za leto 2008;
4. Pravilnika o kriterijih in postopkih za podelitev nagrad in priznanj Fundacije Avgusta Kuharja;
5. Statuta Fundacije Avgusta Kuharja.

Ugotovitev stanja:

Varnostni inženir Bojan Zajc se je sicer upokojil leta 1998, vendar se je kot soustanovitelj podjetja Zameg d. o. o. z dovoljenjem za usposabljanje delavcev za varno delo leta 2000 reaktiviral in torej polnih 47 let dela v stroki varnosti in

zdravja pri delu. Da bi izpolnilo odločbo inšpektorata za delo ga je namreč podjetje Elan Begunje leta 1960 s končano ljubljansko Srednjo tehnično šolo – smer lesarstvo razporedilo na delovno mesto varnostni tehnik. Kako veliko je bilo pred pol stoletja v Sloveniji pomanjkanje usposobljenih strokovnih kadrov, pove dejstvo, da je bilo takrat zgolj 17 izšolanih lesnih tehnikov. V začetku njegovega dela v podjetju službe varstva pri delu še ni bilo. Na delovno mesto vodja službe za varstvo pri delu in požarnega varstva je bil razporejen leta 1975.

Delo ga je zanimalo in skušal je pridobiti potrebna znanja. Takoj se je vključil tako v takratno društvo varnostnih inženirjev in tehnikov Gorenjske ter v gasilsko društvo v Elanu in Občinsko gasilsko zvezo Radovljica. Ima naziv višjega gasilskega častnika preventivne smeri. Na pobudo prof. Ludovika Oskarja Kavsa, dolgoletnega predsednika Zveze društev varnostnih inženirjev in tehnikov Slovenije, se je odločil za študij in leta 1975 je v Zagrebu pridobil naziv varnostnega inženirja. Istega leta je opravil tudi strokovni izpit iz varstva pri delu in požarne varnosti.

Začetek njegove poklicne poti je zaznamovala smrtna poškodba v letu 1961. Da bi hitreje opravili prevoz, so delavci na vozilo nepravilno naložili material, ki se je zato prevrnil na delavca. Zaradi velikega števila težkih poškodb na raznih lesnoobdelovalnih strojih in napravah (največkrat odreznine prstov) in dejstva, da so bili na teh napravah razporejeni delavci brez ustrezne izobrazbe je organiziral strokovno usposabljanje delavcev za pridobitev interne polkvalifikacije. Izobraževanje je uspešno zaključilo okrog 800 zaposlenih. Pravno podlago je našel v Pravilniku o higienskih in tehničnih varstvenih ukrepih pri mehničnem predelovanju in obdelovanju lesa in podobnih materialov (Uradni list FLJR, št. 40/1961), saj je zahteval strokovno usposobljenost delavcev. Pripravil je gradiva in skripta za do trimesečno teoretično in praktično usposabljanje za varno delo na strojih. Usposabljanje je uspel povezati s pridobitvijo interne polkvalifikacije, ki je delavcem zagotovila 15-odstotni dvig plač in nadomestila prejšnji status priučenih delavcev. Izpit po zaključenem usposabljanju je zajemal poznavanje strojev, materialov, lesa ter varnost pri delu in požarno varnost.

Zaradi velikih količin nevarnih snovi (organska topila, jedke tekočine, poliesterske smole, epoksi smole), ki so se uporabljale v proizvodnji, je podjetje Elan beležilo različne poklicne bolezni – najpogosteje ekceme kože. Med leti 1970 in 1990 je Elan imel lastno obratno ambulanto s specialisti medicine dela. Bojan Zajc pa je prva navodila o varnem delu s poliestrom in epoksi smolami napisal sam.

Bojan Zajc je med drugim skušal olajšati položaj delavcev, ki so delali s poliesterskimi smolami oziroma stirenom in v sodelovanju z Zavodom za zaščito rada iz Zagreba pripravljati elaborat, ki naj bi delavcem zagotovil beneficirano delovno dobo. Projekt ni uspel, ker kljub izjemno težkemu delu z nevarnimi snovmi, niso bila dokazana težja poklicna obolenja.

Prispevek diplomiranega varnostnega inženirja Bojana Zajca k razvoju stroke varnosti in zdravja pri delu:

Bil je član Društva varnostnih inženirjev in tehnikov Gorenjske od leta 1960 do 1964, ko se je združilo z ljubljanskim. Leta 1987 je bil soustanovitelj ponovno oživiljenega Društva varnostnih inženirjev Gorenjske, ki je leta 2007 praznovalo svojo dvajseto obletnico. Ves čas je aktivno deloval v njegovih organih in zlasti v njegovem upravnem odboru. V podjetju Elan so bile za društvo izpeljane številne ekscurzije. Bojan Zajc je, na primer, stanovskim kolegom predaval o požarni varnosti Elanovega skladišča za nevarne snovi, ki je zaradi vnetljivih materialov požarno-varstveno zahtevno in je bil za te čase primer skladišča za nevarne snovi v skladu z vsemi predpisi in zahtevami takrat veljavnih standardov.

Bojan Zajc opozarja na v zgodnjem obdobju pomembno svetovalno in usmerjevalno vlogo takratnega republiškega inšpektorja za delo Rada Jeranka, ki je bil zadolžen za inšpekcijski nadzor lesne industrije. Na njegovo pobudo je Bojan Zajc soorganiziral neformalno povezovanje vodij služb varstva pri delu lesne industrije. Na teh posvetih so skupaj z inšpektorjem obravnavali tekočo problematiko iz področja varstva pri delu.

Ker nekatera od teh podjetij niso imela ustreznega strokovnega kadra je v njih pomagal opravljati strokovna dela varstva pri delu in požarne varnosti (na primer Menina Kamnik, Sora Medvode, Lip Radomlje, Lip Bled).

Bil je tudi strokovni mentor za več kot 20 bodočih varnostnih inženirjev, ki so v Elanu opravljali obvezno prakso.

Med letoma 1974 in 1978 je deloval v Poslovnem združenju lesne industrije Slovenije PZ-LES v Ljubljani. Skupaj z Rudijem Ivančičem iz Varnostnega inženiringa Parma Novo mesto sta za takratne delovne organizacije v slovenski lesni industriji pripravila osnutke pravilnikov in samoupravnih sporazumov iz področja varstva pri delu ter programe usposabljanj za varno delo.

Ocena dosežka varnostnega inženirja Bojana Zajca:

Varnostni inženir Bojan Zajc je aktiven v stroki varnosti in zdravja pri delu polnih 47 let in kot sam pravi, »ga poznajo vsi«. Bil je eden prvih slovenskih strokovnjakov, ki so stroko varnosti in zdravja pri delu v slovenskih podjetjih šele začeli postavljati. Kljub temu, da ni publiciral tiskanih del, pa je s svojim društvenim in strokovnim delom v zadnjega pol stoletja vplival na napredek varnosti in zdravja pri delu tudi izven matičnega podjetja in posebej v lesni industriji. Uveljavil se je kot izvajalec usposabljanja za varno delo.

Mag. Jurij Vidovič, predsednik strokovne komisije

Prof. dr. Primož Gspan, član strokovne komisije